

Տարեկան դիմել 6 Արծաթ Մեդալիտ
Վեցամսեայ 31/4
Մեկ ծանուցումը տալիս 2 դարու է
Ստորագրութիւնները կանխիկ են:
Ստորագրութիւնները պետք է տալիս
եւ լինի վրէժնի:

Ինչպէս երբայից լրագրողներու համար
ծախքը առնուի վրայ է:
Լրագրողս վերաբերեալ նամակ կամ որ
եւ իցէ գրութիւն Խմբագրին պիտի
ուղղուի. եւ ստուց համարն ծախ
քը խրկուի վրայ է:

ՆՐԱՅԻՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆՆՈՒՊՈԼԻՍ ԶՈ ԱՊՐԷԼ

ՊՐԵՍԲԻՆ ԶԵՆՈՒԳՐԱԿԱՆ

ԼՈՒՐԵՐԸ

Լոնտրա 50 ապրիլ

Անգղիոյ Պանթան իր դրամագրողն հա-
րիւրէին երեք ինչուց. — Օսմանեան նոր փո-
խադրութիւնը 1/4 դրամ ունի:

Օսմանեան ազգային Պանթանի բաժին-
ները 12 իրա դրամ ունին — Օսմանեան Բոն-
սօլիտէն 40: Անգղիոյ Բոնսօլիտէն 95 1/4: —
Օսմանեան Զոնտոնները կուգորին:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Երեւանեան երեք մեծ տէրութեանց
Պողոտէն Ռուսիոյ կառավարութեան գրկը-
ւած ծանուցողութեան գեա. պաշտօնա-
կան կերպով պատասխան մը տրուած է,
ի՞նչ է Ա. Բեհնայէն ապրիլ 17 թուով հե-
ռագրութիւնը մը կը ծանուցանէ թէ խիստ
գեշ ընդունելութիւն գտեր են Ռուսիոյ
կառավարութեան:

Այս վերջին լուրը ինչպէս որ արդէն
ծանուցած ենք մեր երեքշաբթի առաւ-
մանը թերթին մէջ, հաւանականու-
թեան նշանները կուգորին որ ունենալով
մեծ տաքնաւոր պատճառներ է Վերամանկոյ
դրամատենութեան, վասն զի պատերազմ
հրատարակելու չափ ծանրակշիւութիւն
ունի: Վաղդիսկան գիւրադարձ խոր-
տութիւնը չկրնար յաւելանալ մարտի
այսպիսի մեծութեամբ որ պարզապէս թը-
նամանք մը կը համարուի իրեն. բայց միւս
կողմանէ Ռուսիոյ պէս տէրութիւն մ'ալ
գիւրադարձաւ չլինանիւ արեւմտեան տէ-

րութեանց միջամտութիւնն ընդունելու
ընդհանր խնդրոյն մէջ, որուն ինք բացար-
ձակ տէր մնալ կուգէ, մանաւանդ ար-
տօնութիւններու շնորհման մասին դուր-
սէն ճշդութեամբ կրնար երբեք յանձնառու
չգլոր: Այս պատճառաւ, երբոր Պաղ-
դիս, Մեղդիս և Եւստրիս գեապանական
միջամտութեան մը համար իրարու հետ
կը բանակցէին, Ռուսիա փութացաւ. եւ
բողոքութիւն հրատարակեց, որպէս զի օտար
միջամտութեանց առաջին անգամ կամ
զանոնք մերժելու պատճառ մը ունենայ:
Երեւանեան տէրութիւններն անշուշտ խե-
ղամու էին այս բանին, և հետեւեցին
ընդհանր յառաջուց կշռեր էին. ուս-
տի խեղճի գեմ կը թուի կարծել, թէ
բացարձակ մերժութեամբ մը լսելով եւ քաշ-
ուելով համար միայն ձեռք դարձնելու
պարագին և անփառանայ միջնորդու-
թեան մը, որ Ա. Բեհնայէն ազգային ըլ-
լալէ աւելի իրենց արժանապատուութեա-
նը կը գաղի:

Վաղդիս լրագրողներն ընդհանրապէս
կը կարծեն թէ Ա. Բեհնայէն խնդիրը գե-
նուց դրութեան միայն կրնայ լուծուիլ
և չէ թէ գեապանական բանակցութիւն
ներով, որոց յաջողութիւն վրայ յոյս ունե-
ցող գրեթէ մնացած է:

Այն լրագրողներուն խօսքին նայելով,
Եւստի և Սպանիոյ տէրութիւններն
ալ ինչպէս Ա. Բեհնայէն ծանուցողի-
ւոր գրեթէ են Ռուսիոյ կառավարութեան:

Եւստիոյ Միտիտա նահանգաց
մէջ զրոգութիւնն որ քան զոր կը ստա-
կանայ Մեղդիոյ գեմ, և արդէն յայտնի
թշնամութեան կերպարանք առած է:

Ռուսիոյ այս երկու տէրութեանց իրարու
հետ աւելուիլը խիստ հաւանական է մօ-
տալուս կերելի:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Օրոտաւախա ինքնակալը երեկ ժա-
մը չորսին Ա. Պօլիս հասաւ, ու փառաւոր
հանդիսիւ և անհամար թիւղանութեան
որոտմամբ նաւահանգստէն ներս մտնելով
ուղղակի թափահանի միջին թընաւ, և
կէսօրուան աղօթքը հոն ընելէ ետեւ յաղ-
թական հանդիսիւ Տրիմ Պաճէի պալա-
տը գնաց:

Ինչպէս է նկարագրել մայրաքաղաքիս
համայն բնակչաց անպատու ուրախու-
թիւնը և մեր օրոտաւախա Տրիմ ար-
ժանաւոր ընդունելութիւն մը ընելու հա-
մար եղած կարգէ գուրս և անհնաւոր
պատրաստութիւնները, որոց նմանք տես-
նուած էր մինչև հիմա:

Մեն ազգաց դպրոցական մանկու-
քագրասանք երգելով ողջունեցին Վորին
կայսերական վեհապետութեան բարեյա-
ջող վերադարձը: Եւստի մէջ մասնաւորա-
պէս նշանաւոր եղան Տայոյ մանկու-
րիւնները և զանաւոր նուագերով թիւն
ներով:

Իրիկունը մայրաքաղաքիս ամեն փո-
ղոցները մանաւանդ շուկաներն ամենապո-
ծառ կերպով լուսաւորուեցան և նաւա-
հանգստին ու Սպանիոյ ներքին մէջ գե-
ղեցիկ հրախարութիւններն եղան:

Այս տօնը երեք օր պիտի տևէ:
Մայրաքաղաքիս փողոցներն շատերն
ապարանաց սրահներու պէս դարձան
են, ինչպէս ջահերով, գեղեցիկ կան-
գեղներով, ծաղիկներով, աղաղակներով,

չալերով, բեհեղներով և յաղթական կա-
մարներով, որոնք զմայլելի տեսարան մը
կընծայեն մանաւանդ զիշերը:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ինչպէս որ նախընթաց թուով ծա-
նուցեր էինք, Սահմանադրութեան դուր-
ծագիր յանձնագրովը Ռ. Գրան և աղ-
գային քննիչ յանձնագրողներուն հետ
կիրակի օրը խորհրդակցելով, Սահմանադ-
րութեան գործադրութեանը ձեռք դար-
կաւ:

Երեկ մայրաքաղաքիս ամեն թաղերու
քաղաքները, թաղական խորհրդաց ա-
տենայեանները կամ անոնց տեղը դրուած
հազարաձուլութիւնները Պալատից եկե-
ղեցւոյն խորհրդարանը հրաւիրուելով,
խորհրդակցութեամբ թաղի ընտրողաց ցանկե-
րը պատրաստելու համար պէտք եղած հը-
րահանքներն ստացան:

Երեկ առաւ, Եւստի Վափուխա-
ւամտողը ցուալի գէպը մը պատահե-
ցաւ: Վեր Տերապահ Սրբազան հայրը
դպրոցական մանկանց հետ օրոտաւախա
Ինքնակալը գլխաւորելու համար շոգե-
նաւ նստելու ատեն, յիշեալ նաւամա-
տոցին մէջ կողմը խորհուլ ըլլալով վրաւ,
և Վորին Սրբապետութիւնը քովը գտնե-
ւող եկեղեցականաց և Վատրիաքարանի
պաշտօնատարաց ուսանց հետ ծովաթափե-
ցան, և թէպէտ անվճարէս հանուեցան
ծովէն, բայց ինքն և ուրիշ քանի մը ան-
ձինք վերաւորուեցան, բարեբաղդաբար
անփառնալ կերպով:

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԳՐԱԿԱՆ

ՏՐԱՄԱՍՈՒԹԻՒՆԸ

Լորտ Բալմէրսթըն ինչպէս — Կատար-
եալ ուսման ընթացքը: — Հայ վարժարաններ:
— Մեծ մատենագիր մը չքաղութիւնը:

Երբեք ծերունի մը որ իւր ութման
բոլոր տարին կը լրացունէ, այնպիսի հա-
նալի ներկայութիւն և խնայական կարող-
ութիւն յոյս տուած չէ՝ քան թէ այն
աղիւլ լորտ որ մեծին Բալմէրսթըն պաշ-
տօնակալաց առաջինն է: Դանձաւանակից
պատմութեան սակաւ ինչ տեղեկութիւն
ունեցողներն իսկոյն պիտի հասկնան թէ
Լորտ Բալմէրսթընի վրայ կը խօսինք, որ
հաւատին քանի մ'օրուանը համար խոր-
հրդարանին ծանր հօգեբէն ազատելով
Սիւփրիոյ պալատի քաղաքներն իրեն վե-
րայ գնացող փողովպեան ծափահարու-
թիւնները կ'ընդունի: Մեք որ քաղա-
քականութեան միայն պարզ հանդիսա-
տեններն ենք, մեկուսի թողուցք այն խն-
դիրները որ մեր վիճակին հետ յարաբե-
րութիւն չունին: Երբեք Ա. Բեհնայէն ի-
րենց արիւնւոռնալ գահացոյց պիտի յաղ-
թեն թէ ոչ, կամ բոլոր այս արիւնհե-

ղութեանց փառանքն ու արգասիքն ինչ
պիտի ըլլայ, մինչդեռ քաղաքակրթեալ
Եւրոպան ազգաց իրաւունքը կը պահան-
ջէ: Երբեք Սրբազան Պապը զազդեա-
կան սուրիններուն շնորհիւ դեռ երկայն
պիտի յորանայ յաւիտեական քաղաքին
մէջ, մինչդեռ անհամար Խաղաղիք շը-
ռոմ կը գոչեն: Երբեք նոր աշխարհին
մէջ երկու հսկաներ՝ կոնք մը ջուրի մէջ
խնամ երկու իժեպուս պէս իրարու փաթ-
տուելով պիտի չ'թուլնան մինչև որ գե-
րաբ բոլի բոլի չ'պատուեն, մինչդեռ բաժ-
պակի սովն անհամար գործաւորներու
թշուառութեան դառն բաժակն ընկել
կուտայ: Այս բոլոր դժուարութիւնները
ներք փորձառու ծաղատող լուսն գիւս անա-
ղիտաց թողունք, որ կանաչ գորգին բո-
լորովը շարունակով լուծեն, և ավիանա-
սին մէջ մեր փողոցի մակերկրով նաւար-
կելու չ'յանդգնենք: այլ ներքին է մեզ
անշուշտ որ մեր սահմանեալ շրջափակէն
գուրս չ'ընկելով միայն մեր միտքերը կը
թելու համար կարեւոր եղածներն իրարու
հաղորդելու գտնելը: Այսին պայմանի
ջանք մ'է՝ որ անսխալ չ'կրնար ըլլալ: Ռու-
սի լուսն միշտ մեզին գերադոյն հանձար-
ներու գիմը քան թէ ըստ քմաց բան-
գագու չէ, և այս նկատմամբ յոսանք
թէ օրտակար կրկայ մեր ուսումնասէր-
կութեամբութեան, (որուն գիտութեան

ունեցած փառաքը գրեթէ լրացած չէ
բարձրագոյն փառաքանաց ազգիս մէջ չի
գտնուելուն պատճառաւ), եթէ քաղաւած
մը տանք: Երբ Բալմէրսթընի ծառին՝ զոր
խօսեցաւ Սրբապետ համարաբանին վերա-
տեսուց անուանուած օրը, և ուր աղիւլ
Լորտը սկիւզ նուազ ուսմամբ քան թէ
քաղաքակրթութեամբ՝ կատարեալ ուս-
ման ընթացքը կը ծրարէ:

Բայց չարժէր արդեօք որ նախ, ոչ
թէ կենսալիւր պալ Լորտ Բալմէրսթընի
վրայ համառօտ տեղեկութիւն մը տանք:
Իրեն հակառակորդներն ինչ ալ որ ըսեն,
Լորտ Բալմէրսթըն ժամանակիս մեծամեծ
մարդկանց մէկն է, և անշուշտ այն ծոր-
տաւանաց ոսկի շլթային մէկ օղակն է՝ որը
Մեղդիոյ խորհրդարանին փառքն անմա-
հաղուցեր են, այն քաղաքագէտ ինքն
սքանչելի Պրիքին և ուրիշ շատերուն,
որ ընթերցողը յատուկ անուանելով չի
ձանձրացունելու համար զանց կընենք յի-
շելու:

Լորտ Բալմէրսթըն 1784ին ծնած է
ի Պրոտիստ, խիստ հին և աղիւլական
ազգաւոր մը, և նոյն իսկ իւր երկուս-
տարութեան ատեն, երբ թոքի ըստած
կուտակութեան հակամեծ էր, խորհրդ-
գարանին մէջ ներկայացուցած է հոյա-
կաւոր Քեմպրիքի համալսարանը 1811
էն մինչև 1831: Այս միջոցին նախ ծո-

վաղեւորութեան խորհուրդին մէջ պաշտօ-
նի մտաւ, վերջն ալ պատերազմի քաղ-
աքագրութեան: 1828ին ազատաւարաց
կողմն անցաւ և արաքսին դործոց պաշտօն-
եայ անուանեցաւ: Իսկ 1855 էն ի վեր
Մեղդիոյ պաշտօնակալաց նախագահն է
զանձաւան առաջին Լորտի աստիճա-
նաւ: Մինչև յայտօր Ռեիք* ըստած
կուտակութեան գլուխն է, և մեծա-
մեծ քաղաքական գէպերու գլխաւոր
գերը ինքը կը խաղայ, միշտ Մեղդիոյ շա-
հն իրեն նպատակ բռնելով: Ռուսի ի-
րեն վայելած համարմունքն ալ գրեթէ
անչափ է, և որուն մէկ փորձը կրնայ
սեպուլը Սրբապետ համարաբանին վերա-
տեսուց անուանելը, պատել մը՝ որ ինչ-
պէս թոքից կրնայ, խիստ երեւելի և գիւս
նախան մարդը միայն կը շնորհուի:

Վանք արդ իրեն ուսումնականաց խօ-
սած ատենալսանութեանը՝ Վատրիաքա-
կութիւնը, կըսէ, մարդուս մտաց գիտու-
թիւն սովորելու համար բացուած օրէն
մինչև դործնական կերպիւ աշխարհային
զբաղմանց մէջ մանկելու համար ստացած
կրթութեան միջոցն է: Բայց իրական
կերպիւ դպրոցն և հանձարեղ մարդու
մը դատարարակութիւնը մինչև իր կենաց
յետին օրը կը տևէ: քանզի երբեք օր մը

* Թորինքը թագաւորին իրաւունքը կը
պաշտպանեն, իսկ Ռեիքները ժողովրդին:

Մարտի 11-ին Փրկչեան հիւանդանոցին մէջ պատուարեայ խոցանայ աղջկանոց դէմ առօրեայ օգնութիւն մը բնակու համար քանի մը բարեհալ անձանց խորհրդով ու ջանքերով մարտ 24 երեքշաբթի զիշեր Մարտի 24-ին թատրոնին մէջ տրուած ներկայացման հասոյթին ընդհանուր գումարն է 9822 դրութիւն, որ հետեւեալ կերպով դրոյցած է .

Յատուկ նուէրներ .		
Մեծապ. Յարութիւն աղա	772	
Քաղաքապետ	2000	
Յօհանէն աղա Քելեկեան	700	
Մանուկ աղա Մարտիան	300	
Յակոբ աղա Մուսախան	250	
Ծախուած անձնու տոմարներէ	2920	
Նոյն զիշերուան թատրոնին մէջ եղած հասոյթը	1304	
Հանձնաժողովոյ ձեռամբ ծախուած օթեակներուն հասոյթը	2098	
	9822	

Այս գումարով հիւանդանոցի համար հետեւեալ պարէններն առնուել են .

100 չէքի փայտ	1700
50 օխայ կարագ եղ	760
261 " ածառ (սալօն)	1505
100 " ձէթ	700
118 " պանիր	560
69 " դրամա (մաքարնա)	310
50 " խահուէ	625
44 " շաքար	228
100 հատ հաւ	550
100 օխայ ծխախոտ	1300
բեռնակրի	33
	8291

Նոյն զիշերուան թատրոնին ծախուած վարձքը	1517
10 000 անձնու տոմարներու ստակ	180
գումարեան ծախք	9968

Այս հաշուով 146 դրութիւն աւելուել է .

Գիտողութեան արժանի կէտ մը կը նշմարենք հոս զոր չենք կրնար դանց առնել . այսինքն նոյն զիշերուան թատրոնին մէջ եղած հասոյթն ու թատրոնին ծախուած քանակութիւնը նկատողները պիտի նշմարեն, որ եթէ Ս. Փրկչեան հիւանդանոցի նպատակը խորհուրդն յղացող բարեհալ աղջկանց դուրսը հասարակութեան մարդասիրական հանդանակին չդիմէին, թատրոնին ծախուած վարձքը փճարէ-

լու համար 213 դրութիւն փոքր գումար մ'ալ պիտի վրայ տան եղեր .

Ինչ է առար պատճառը, միթէ հայ հայկան զթատրոնութեան աղբիւրներն իսկ պատ. ցամքած են . քաւ լիցի . այլ մեզի կը թուի թէ աղբիւրնոց այսպիսի մարդապիտան օժանդակութեան չփութալն ունի մէկ գլխաւոր պատճառն ալ անցեալ տարուան ի նպատակ Ս. Փրկչի հիւանդանոցին արուած թատերական ներկայացմանց հասոյթներուն մինչեւ հիմա իրենց նպատակին ծառայած չըլլալն է, որ թերեւ շատերուն դայթակորութեան առիթ եղած ըլլայ իրաւամբ .

Կարենէն հետեւեալ նամակը կը դրեն մեզ . որուն վրայ աղջկան վարչութեան ուղարկութիւնը կը հրաւիրենք, մանաւանդ Ս. Մարտի 24-ին թատրոնին մասին վրայ .

Կարենի 4 ապրիլ 1865 .

Ինչնեւտաներորդ դարը աղջկանց շատերուն աղատութեան եւ մտաւորական յառաջադիմութեան վրայ ըրած դիւթական ազդեցութեանը համար կրնայ ըստիլ զոր ոսկեղինիկ ինչպէս մեր աղջկանք ալ անտարբեր չմնալով իր փրկարար եւ մզիչ զօրութեանը, սկսեր են նոր ի նորոյ հօգ տանել աղջի մը յառաջադիմութեան եւ երջանկութեան համար անհրաժեշտ ճանաչուած միջոցներուն վրայ, առկայ է որ կրնան երբեմն լրացող մէջ կարգաւոր դաստիարակութիւն ստանալ համար վարձարանաց եւ օգտակար ընկերութեանց կազմութիւնը կուրսիանանք կը հրճուինք յանգալիս . որոց վրայ իրենց անդրադուրի խորհրդաց պէտք է որ չլինենք մեր յաջողութեան, փրկութեան եւ փառաց ցանկալի շնորհքին . բայց դժբաղդաբար ցանկալի է որ այս մեր ուրախութիւնը ըստովին անխառն չէ ի արտօմէնէն, եւ լսելով տեսնելով աստ անդ այս փրկարար միջոցներուն դատապարտելի կերպով կրնա լրաց թողելով նորէն կ'ստին մեր հաղի հաղ ցամաքեալ աչքերը արտաւօք լեցուիլ, ու մեր սրտին վերքերը նորոգուելով խոխոյթիլ Սեք. Կարենից ալ կըսեն թէ յերկնից դատապարտեալ ենք մշտապէս անմխիթ մնալու, տեսնելով մեր վարձարանաց գծում եւ ուղղութիւն վրձակը յանդուրձենք անաշտութեան, քաղաքացիաց եւ մեր աւազակէ՝ առաջնորդին, երկու փորձարան կայ քաղաքին մէջ, մէկին անուանը Արմենիան, որուն անորին եւ առաջին գաղափարն է Պատուելի Կարապետ վարձարան Զաքարեան, երկրորդին անունն է Ժառանգաւորաց վարձարան, որուն վարձարանն է Տ. Քրիզոստոմոսեան նորոգածայ քահանայն . Առաջինը չորս տեսակով չին դժուած չենք մ'է որուն մէջ 400 ի չափ խոցած

* Այս բառով գրադարանի կարգ չանցնելու համար հարկ ըլլայ նէ պատրաստենք իրական դէպքեր յառաջ բերելու .

մանկունք դրեթէ իրարու վրայ դիմուած ոչ միայն չարժեքով ալ եւ շունչ տանելու դժուարութիւն կը քաշեն . երկրորդն ալ առաջինէն տան քաջ հեռի հոգեւորականութիւն մէջ 22 ոտք երկայնութեամբ եւ 15 ոտք լայնութեամբ ցած անեակ մ'է, ուր 50 ի չափ աշակերտք հասարակ ընթերցանութիւն եւ քերականութիւն կը սովորեն, Այս համալսարանը կարգաւոր կարգաւոր, մտադիր ընթերցող կրնայ մտք փոխուիլ տեղույս վարձարանները, ուր չպիտի դանչ լայն կ'է հարկաւոր խոցահալի մանուկներ, անպատուելի մարմնը եւ եւ թուականութիւն ժամհանութիւն մը, որով մեր վարձարանները առաւել արժանի են տանջանարան ըստելու . Գաւին մը որ յառաջ տեղույս նորաշատատ ընթերցանութիւն մէջ բարեկամներէն մէկն հանդիպելով, պատահութեամբ ինչնեւցայ հարցունելու թէ դարուն եւ կաւ, ուսումնարաններուն շնորհքով մօտերս ձեռք պիտի դարձնեն, վասն զի լսած եմ թէ տեղույս իշխան աղաներուն եւ ժամանակաւոր արհեստաւորաց մէջ հանգանակութիւն մը պիտի ըլլայ այնպիսի մամբ, կամ թէ դերաշարք եւ աղագանք Մարտի 24-ին Ս. Յակոբ աղան իր ծախքը պիտի չլինէր . բարեկամս ցաւակցական քմիքով մը պատասխանեց այսպէս «Հանապարհօրդ մը զինիլ տակաւով բնակուողս ճանապարհորդի մը հանդիպելով կ'ստին հարցումով ընել, ու կըսէ . կարծեմ թէ, բարեկամ, այս ինչ տեղին կուգաք . բնակաւորեալը լսուէ, կարծէ . կարծեմ թէ չաւանդակը կըսէ, կարծէ . կարծեմ թէ պիտի բարեհաճիք մէկ քիչ զինիլ ալ մեզ չնորհուր որ ըսելով . բնակաւորեալը վճարական կերպով կըսէ թէ բարեկամ, ինչ կը կարծես կարծէ, բայց ասիկայ մի կարծեր » . Աւագ, ուրեմն դեռ շատ դարձներ պիտի դան անցնին, ծիծառները պարձարձիւ պիտի սկսին իրենց ճողովները, ու տեղույս մատաղ մանկունքը անխնամ եւ անպաշտ պիտի մնան . խօսքս թէ կը չկորած մեր մատաղ խոցակ մանկանց կողմանէ կազաչեմ տեղույս իշխան, ձեռնհաս եւ բանիւրուն աղաները որ ի սկսնաւորուն աղալ, որ եւ ինչ կարելի եղած միջոցները ի գործ դնեն մեր խոցակ մանկունքները որ յառաջ այս անտանելի վիճակէն ազատուել, ըստ իրաւքանչիւր կարեաց անձնական զօնք ընելով, եւ դանձն իրենց հաւրճութիւնը երկնից մէջ, ուր ոչ գողներ կրնան ահան հատանել եւ գողանալ, եւ ոչ ցեղը եւ ուրիշ կրնան աղանալ .

Գաւինի մ'ալ խօսք Միջոցն է Ս. Կարապետի վանքին վրայ խօսքն . Արդոյ Պ. Պատուականը Մարտի 27-ին թուով հրատարակած լաւատիրականին մէջ ըսած էր թէ «Միջոցն է իշխանի հովուաց հանդատութիւնը կը վայելեն» . մենք ըստ մեր կարծեաց հասկըցանք որ այս խօսքով ըսել կուգէ թէ՝ ընդհանրապէս Միջոցն ճանապարհորդ չարաքանքը կը կրնա Վատուած, թշուառ մարդկութեան ճշմարիտ եւ անաշտ աղանալ, Մուշի մեր

սիրելի աղագանցող տարտարոսական տառապանացը վերջ տալու համար, հաճեցաւ տալու իրենց հոգեւոր հովիւ, շերմեանդ աղջակութեամբը եւ սրբակց վարուքը ակնաւոր եւ ամենայն հայոց քաջածանօթ մեր ամենասիրելի խրճման Մկրտիչ վարդապետը, որոյ անձանձիւր խնամքը, մեծ յոյս ունենք որ քիչ միջոցի մէջ թէ Ս. Կարապետի վանքին գործոց եւ պատուիցը մատակարարութիւնը բարեկարգ ընթացքի մը մէջ պիտի մանչ, եւ թէ Սեպեհ աղջկանց հոգեւոր եւ քաղաքական նկատմամբ մինչեւ ցարդ կրած բռնաբարութիւնները վերջնական կերպով պիտի բարձուին . Սակայն դանձն ճանապարհորդ մ'է որ բարոյն հակառակորդ չարք, անկեղծ աղգանքին դիմակաւոր եւ քառ աղգանքը, անքուն պահապաններու պէս միշտ պատրաստ են հակառակմարտ կենելու . շայրենասէր Մկրտիչ վարդապետն ալ ունի այժմ իր հակառակորդները . եւ թէ պէտք այս ետքինները ամենքն ալ մեզ սատակ ցաւ կը պատճառեն իրենց բռնած անպաշտ ընթացքով, բայց ասոնցմէ մէկը Մարտի վարդապետը որ շատերու ծանօթ է, ոչ միայն ցաւ ալ եւ զայրոյթ կը պատճառէ . բոլոր ծանօթ եղողներուն ակնկալութիւնը ի դերեւ հանելով, զորս ցարդ խաբած էր իր յարտաբուստ ցցուցած կեղծ աղջակութեամբը . բայց այժմ իր դադանի փտաւորութիւնը եւ նպատակը ծածկող քողը պատահեցաւ . վասն զի անդառնալի է այս վիճիւր «Չիք ինչ ծածուկ որ ոչ յայտնեցին» . Գաւ զիտենք որ Մարտի վարդապետին միակ նպատակը, բարձանքը վանքին առաջնորդութիւնն է . այս է օրական մտածութիւնը . ասիկայ երկնային գեղեցկութեամբ ուրուականի մը պէս գիշերները իր երազին մէջ կը տեսնէ, ու գողգողալով լքեալ բաղակները յառաջ կը կարկաւէ, ու չկրնալով այս չընաղ էակը ընդ դրկել, աւարտելով յառաջադրութեան մէջ կրնալայ . ուստի եւ ամենին անարդ միջոցներն ալ օրինաւոր եւ գործադրելի համարուած են իրեն համար, միայն թէ իր նպատակին հասնի . ջանք կընէ Մուշի քաղաքական կառավարութեան եւ Մկրտիչ վարդապետին մէջ գծութիւն յառաջանել, եւ այն տեղի աղջակները եւ վանքին միաբանները նամակներով կը թախանձէ, ընդ ծաղկամբ կը սողոսկի, միսթարութիւն կը խոցէ անոնցմէ իրեն հիմակաւորան դառն վիճակին մէջ, որ է Քեղուայ առաջնորդութիւնը, եւ ամեն տեսակ անարդական խօսքեր եւ զրպարտութիւններ իր նամակաց մէջ կը ծայթաքէ Մկրտիչ վարդապետին դէմ, թէ պէտք ընդունալ տեղը . վասն զի թղթակիրներուն անկեղծ աղգանքները նամակներով կը թախանձէ, աղջկան իրեն ձեռնտու եւ համալսող ըլլալ բայց ի մէկէն, որոյ յարաբերութիւնը իսպառ կըտրուեցաւ վանքին խրճմանի առաջնորդութեամբը . ի վերջոյ կը յորդորենք Մարտի վարդապետը որ իր միսթարութիւնը աղգանքներու գործը մէջ փնտռէ, եւ իր նպատակին հասնելու համար բռնած միջոցները նախ իր օրինաւոր ըլլան եւ արատ չբերեն իրեն,

չըլլար որ խեղցիլ եւ գործունեաց մարդ մը նորաւոր փորձառութիւններով կը արդէն ունեցած խնայական կարողութիւնները չընդարձակէ . Բայց պատահականութիւնը որ մարդկային կենաց դարունն է, եւ երբ միաբը դեռ նախնական պարզութեան մէջ է, ուսմունք սովորելու համար աւելի յարմար ժամանակն է . Եւ այս հասակին մէջ երեւոյթները պէտք է ամենայն ջանք ի գործ դնեն, որպէս զի իրենց հարկաւոր դիւտութիւններն ստանան . ապա թէ ոչ, յետոյ դառնապէս պիտի դժան, բայց շատ ուշ . ինչպէս այն նաւաստիք որ կաւրոր պարաները նաւահանգիստէն առնելու անհոգութիւն ընելով, լայնատաւրած ծովուն փոթորկաց մէջ փրկութեան միջոցները դուրի կը փնտ . Այլ ամենայն ուսմունքէ յառաջ պէտք է սովորել մեր կիրքերը գալիլ եւ մեր անձերը կարգաւորել . Եւ ասիկա պէտք է կանուխ սկսիլ . քանզի յետին տարիներուն մէջ յոյժ դժուարին է այս յառաջութիւնը ձեռք բերել . Արեւելիքը շնորհաւոր է մեզ, կամ երկու գործիք որ մեր հանապարհայ ալիտոյց կը ծառայեն, եւ անոց վրայ անտարբեր աչօք նայիլ չըլլար . այսինքն ինչպէս եւ գիրք . Արեւելիքն կողմանէ մասնաւոր կանոններ չկան . բայց եթէ ձայններն եւ խօսքն ձեռքին այնպիսի կերպով յարմարեցունելու ենք որ առանց ի-

մաստակութեան եւ բնականէն դուրս չելլալով հաճոյսն եւ համագող լինին, գաղափարն եւ խառած բառերն ալ որոշ ըլլալու են . Իսկ աղէկ գրելու համար մեծամեծ մտանդակները կարգաւորել . Եւ ինչպէս որ ուրիշ անգամ մը յիշած ենք Մ. Կարենի կոմսին Յոյն եւ Լուսինայի հեղինակաց ընթերցանող համար Պեղորու եւստից ձեռնարանին աշակերտաց տուած յորդորը, նոյնպէս եւ ի որո Քարմէրութիւն կը յորդորէ Ստակոն համալսարանին ուսումնականները՝ հնութեան այն ճաշխարհիկ գրութեանը կարգաւոր . որք աւելի զգացում, վայելիչ ու եւ մտածութիւն կը պարունակեն քան թէ ուրիշ մասնաւորութիւնները . Եւ մասնաւոր գիրքերը կարգաւոր համար հայ երկուստարը կրնան իրենց փախաբը յաղեցունել Ս. Մարտի 24-ին հարց բազմաթիւն երկարակութեան շնորհիւ եղած ընտիր թարգմանութիւններուն ընթերցանութիւնը . որք թէ դուարձութիւն եւ թէ կրթութիւն կուտան միանգամայն, եւ հայերեն լեզուն առաւել եւ կը մարդեն .

Բայց այս անգամ ուսմունքը թէ եւ մարդու միաբը կը դարձար, այլ հիմնական չէ . Եւ իւրաքանչիւր որ պէտք է ամենին առաւել զգալի այն գիտութեանց վրայ որ իւր մասնաւոր միջոցն կը վերաբերին, հանդերձ ամենայն իրաց վրայ ընդ-

հանուր տեղեկութեամբ . որովհետեւ այն պիտի ընդհանուր տեղեկութիւն մը մարդուս արեւ իցէ վիճակի մէջ հարկաւոր է . Թէպէտ եւ կրնան թէ «սակաւ գիտութիւնը վտանգաւոր բան մ'է » , այլ նախախաւար է քիչ գիտնալ . քան թէ բոլորովին չգիտնալ . ի վերայ այս ամենայնի առանց սոսի բառերու հնչումը իրականութեան տեղ առնելու՝ հիմնական սկզբանքը թափանցելու եմք . Եւ թէպէտ քիչ ալ գիտնալ, այլ գիտցածին իրական ըլլալու է . Մեծ եւ կարեւոր գիտութիւն մ'ալ մարդկային մտաց գիտութիւնն է, այսինքն փիլիսոփայութիւնը, որ է ճշգրտութեամբ փնտռելու հետախուս ըլլալ . Եւ մարդկային իրական եղանակութիւնները պարզապէս իրական եղանակութիւններ յառաջ կը բերեն թիւերու միջոցովութեամբ . միաբերին սրելու եւ կը նայաւալ, եւ կրնանք ըսել թէ արամարտական ամենին գեղեցիկ գրութիւնը մարդեմութիւնն է . Սակայն ի դուր ապրած կըլայինք մեք, կամ գոնէ մեր էութեանը նպատակն ըստ մասին կատարուած կըլլար, եթէ աչքերնիս գոցէինք մեր ժամանակէն առաջ անցած դէպքերուն վերայ . ուստի պատմութեան ուսմունքը յոյժ կարեւոր է այս նկատմամբ . Այլ ինչպէս որ իւրաւոր մարդկանց մէջ երկու մարդիկ չեն գտնուիր որոյ դէմքը իրարու համահուն-

ըլլայ, այնպէս եւ դէպքերն իրարու համահուն չեն կրնար ըլլալ, որպէս զի մէկին օրինակով միւսին եւ իրեն կանոն գործածուի . Սակայն օգտակար է գիտնալ թէ ինչ յաջողութիւններ կամ ինչ ձախարհութիւններ ունեցեր են անոց աղբիւր մարդիկ կամ աղբիւր, եւ անոց օրինակները մեզի գոնէ իրեն աղբարարութիւն կրնան ծառայիլ . Այն սատիճանի անձանց հարկաւոր է նաեւ, նախ մարդկանց գործերը գիտնալ, այսինքն մեքենականութեան սկզբունքները որով արուեստները կը բարդաւաճին . Եւ երկրորդ՝ Այս տուածոյ գործերուն հայեցողութիւնները, այսինքն բնութեան օրէնքներն ու երեւոյթներն ուսանիլ, որ ներկայ ժամանակայ իրիտ գիւրքն է . քանզի հանձնարարականութեամբ քննուող բնական գիտութիւնները պարմապիլ յառաջադիմութիւն ըլլին . Եւ մեք միայն անոց գրութեանը խոհուն մասնագործութեամբ կարգաւոր, կըլանանք ըստ բաւականին մեզի համար մտաւորական պաշար հաւաքել . Բնական գիտութեանց առաջին առարկան լեռնագիտութիւնն է, այսինքն մեր սարերու տարբեր մեջ բնութեան ըրած գործողութիւններ . Այսիկա ամեն մարդոց օգտակար է, եւ աղջկայ ճարտարութիւնը, հաւրճութեամբ եւ դարդոցուն մտոր վրայ կը կայանայ . քանզի ինչքան որ մեծ տա-

ու ինչ որ կընէ թող իրեն փառաբերութեանը
խորհուրդ չհարցունէ, այլ ազգին օգուտին :
Կ. Ա.

ԻՍԼԱՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

Չորեքշաբթի օրը Ռուսիոյ Ս. Մ.
դէքանըր Բ. կայսեր ծննդեան տարեդար-
ձնն ըլլալով, մայրաքաղաքին Ռուսաց դես-
պանատան մատուռին մէջ զօհարանական
աղօթքներ կարդացուեցան, և նաւահան-
քաւան մէջ զանուոյ ռուսական և ու-
րիշ օտար տէրութեանց նաւերը դրօշակ-
ներով զարդարուեցան : Այս օրին ալ
Մարայ պուրունի առջև խորհրատած օտան-
եան քորվէթը 21 թիգանօթ արձակելով
Ռուսիոյ դրօշակը ողջունեց :

Իզմիրի եկած հեռագրաւոր մը կը
ծանուցանէ թէ ապրիլ 10ին Հ. Բ. օդոսի
մէջ սաստիկ երկրաշարժ մը ըլլալով, գրե-
թէ 2000ի մօտ տուն փլեր է :

Այս դժբաղդ արկածին զօհ եղող
բազմաթիւ ընտանիք անտուն և անապաս-
տան մնալով, Հ. Բ. օդոսէն յատուկ պաշ-
տօնատար մը Իզմիր գացեր է վրաններ
տանելու համար :

Իզմիրի Ինքնակալ յապարհը և զա-
նազան մասնաւոր նամակներ՝ մանրամասն
տեղեկութիւններ կը բերեն մեզ օգու-
տաւոր : Ինքնակալին յիշեալ քաղաքը ը-
րած այցելութեան և այս առթիւ կա-
տարուած փառաւոր հանդէսներուն և
ուրախութեանց վայր, որոց նմանը երբեք
չէր տեսնուած Իզմիրի մէջ :

Արեւն քանի մը օրէ ի վեր քաղա-
քին մէջ կարգէ դուրս պատրաստութիւն
ներ կը իրաւունք արժանանալով ընդունելու
մը ընելու համար օգոստոսի տարին : Սուլթա-
նին Ս. Ե. զօրանցէն երկաթուղիին կա-
յարանը հասնող մեծ փողոցը ծայրէ ծայր
գրօշակներով, սաղարթներով, ծաղկե-
րով, յաղթական կանաչներով, պատկեր-
ներով, հայելիներով, և անթիւ անհամար
կանթեղներով ու շահերով զարդարուած
էր, ինչպէս այս միջոցին մայրաքաղաքին
մէկ քանի փողոցները :

Ապրիլ 8 երկու շաբթի օրը ժամը եօթ-
նին միջոցներն օգոստոսի տարին Ինքնակալը
տանող Ֆէյյի Ռ. հետ շոգենաւ Իզ-
միրի նաւահանգիստը հասաւ : Երկու
պէս բոլոր պատերազմական ու առեւտր-
ական նաւերը դրօշակներով զարդար-
ուեցան, և անոնց ամենուն թնդանօթ-
ներն արձակուելով, երկուցեայ զանգակ-
ները զարնուելով և նաւերուն կայմերուն
վայր շարուած նաւաստիներուն կեցցե-
լով :

Բարձրագոյն մը, այնքան ևս գիւղականի մը
քիմիադոստութիւն հարկաւոր է, որովհե-
տե աստղագիտութիւնն ու կենսաբ. քիմիա-
տիկն փորձառութեանը վայր կարեւոր են :
Այս ետքը կուգայ երկրագիտութիւնը,
որ է գիտնալ թէ ինչպէս շարք շարք հո-
ղեր և աղաւառներ զանազան ժամանակ-
ներուն մէջ իրարու վերայ դիպուած են :
Թէ ինչ հանրային հարստութիւններ կը
պարտենալ երկրին ծայր : Բայց այս ա-
մեն գիտութիւնները մեզի առաւել ևս
բարձրագոյն գիտութեան մը կը տանին,
և մեր միտքերը բնականաբար կը դառնան
մեր երկրագիտութեան այն գիտութեան որոյ կեդ-
րոնն է արեւը : Ինչքան որ արեւը է մօտ-
ծել ի վերայ այն գիտնական կարգաւորու-
թեանց՝ ուստի կարեւոր են գիշերուան և
ցերեկուան և տարւոյն չորս եղանակաց
փոփոխութիւնները : Եւ թէ ո՞րքան վա-
րկապէս կը յարմարին երկրագիտութեան
նախագիտութիւնը : Այլ մեր երկրագիտ-
ութեան գիտութիւնն աննշան համարելի է, երբ
աստղագիտութիւնը մը այն մեծ փնտը-
րաց միայն մէկ մասը կը տեսնենք մեր աչաց
յայտման : Եւ փնտըրաց մեքենականու-
թեան ուսմանը այնպիսի գիտութիւնն մ'է
որ մարդու միտքը ինքու վերացեալ մօտ-
ծութեանց կառավարող է, ու կրօնից ա-
մենալիցա՝ դադարաւոր մը կուտայ, նկատե-
լով այն հրաշքի կարգաւորութիւնները :

ներսին օգոստոսի տարին Եւրոպայի ողջունե-
ցաւ :

Ս. Ե. կարգէ, սեռէ, հասակէ, կրօն-
քէ մարդկանց անթիւ խորհուրդներն մը
ծովագիտութիւն և բարձունքներուն վայր ըլ-
լաւ : Չքեզ տեսարան մը կրնային :

Գաւառին կուտակալ Ս. Ե. Ս. Ս.
մէջ փառան բոլոր քաղաքական գիտու-
ական և կրօնական իշխանութեանց հետ
նաւահանգիստին վայր կ'ապասեր : Եւ անոնց
եռեւէն կուգային ամեն ազգաց վարժա-
րաններու աղայքը, և բազմաթիւ հրա-
ւիրեալներ : Արեւադարձ անմիջապէս կա-
սերական շոգենաւոր գնաց վեհապալա Սուլ-
թանին հրամաններն ստանալու : Ժամ
մը ետքը բարձրագոյն Գաւառ փառան
կուտակալին հետ յամաք ելաւ և ուղղա-
կի քաղաքացեալին պալատը գնաց՝ երած
պատրաստութիւնները քննելու : Բայց մը
ետքը իմացուեցաւ որ օգոստոսի տարին Ինք-
նակալն այն օրը շոգենաւոր դուրս չալա-
կելէր, որովհետեւ կայսերազուն իշխանն
ըլ տանող շոգենաւոր դուրս չէր հասեր :

Գիշերը բոլոր քաղաքը լուսաւորուե-
ցաւ :

Հետեւեալ առտուն, համայն ժողո-
վաւոր ծովագիտութիւնը կ'ընկեր էր օգոստոսի
Սուլթանին ցամաք ելնելու տեսնելու : Եւ
բնի կայսերական վեհապալաութիւնը շո-
գենաւոր դուրս ելնելէն առաջ՝ նաւա-
ւահանգիստին մէջ գտնուող օտարազգի
պատերազմական նաւերուն հրամանատար-
ներն բնդուեցաւ :

Ժամը երեքին օգոստոսի տարին Սուլթա-
նը շոգենաւոր ցամաք ելաւ զօրանցին վե-
րի կողմը, ուր նաւահանգիստը փառաւոր
կերպով զարդարուած էր : Տաճիկները
բազմաթիւ գաւառներ մօրթեցին վեհապալա-
Սուլթանին ցամաքը ոտը կոխած ատեն :
Եւրոպ. Ս. Ս. վեհապալաութիւնը շոգենա-
ւոր ձի մը նստելով կուտակալին պալա-
տը գնաց : Ս. Ե. զօրանցին հրապարակին
վայր տաճից, հայոց, յունաց և հրեայ
աղայքը կարգաւ. շարուած՝ օրհնութեան
երգեր կերպէին ի պատիւ Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս.
Այս կերպով կուտակալին պալատը հա-
սաւ, և հոն քանի մը վայրկեան կենալէ
ետեւ նորէն ձի նստաւ, շոգենաւորուն և
Գրանկայ թագին մէջէն անցնելով երկա-
թուղին գնաց : Բայց անցած ճամբուն
վայր անթիւ ժողովուրդ՝ կեցցէներով և
ջերմեռանդ բարեմանքութեաններով օլը
կը թնտայրնէին :

Երկրագիտութեան կայսարանը որ իրաւ
շքեղ կերպով զարդարուած էր, քանի
մը վայրկեան նստելէ ետեւ՝ շոգենաւոր նըս-
տաւ և Եւրոպ. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս.
մանուկ ինը յաղորդ թուով :

որ անասմանութեան մէջ անհամար աշ-
խարհներ կը պարտենալին, այնպիսիներ
դաշնակցութեան որ գերազանց իմաստու-
թիւն մը միայն կարող է հաստատել : Իսկ
եթէ ըլլայ մէկը որ իւր հանձնարան, հա-
րաւորութեանը կամ մեծութեանը վայր
հարաւորանայ, մտածելով որ իւր կոխած
աշխարհը ստեղծագործութեան մէջ մէկ
փոքրիկ կէտ մ'է, և թէ ինքն ալ այն կէ-
տին մէջ մէկ ամենափոքրիկ հիւսիսէն է,
գոռողութիւնը կը նաւաստանայ և իւր
նարհութիւնը կը սովի այն աստերը : Եւ
երբ միւս կողմանէ նկատե՛ք բնութեան ար-
նայան սքանչելիքները, պիտի համազօր ի
թէ այն զօրութիւնները որք մարդու մը
տայր տրուած են, այն բարոյական և ի-
մացական կարողութիւնները որք մարդու
կը ծովանայ, զինքը հանդերձեալ և լուսա-
ւոր զինքն մը յարմարեցնելու համար
սահմանաւոր են, և այն ստացած ալ և
այլ գիտութիւնները թէ՛ ներկայ և թէ՛
հանդերձեալ կենաց պիտանի կը հանդի-
սանան :

Արեւն ուսմանը հարկաւոր է ու-
րեմն սովորել. այլ ո՞ր են մեր փառքարան-
ները, ճիւղարանները, համալսարանները :
Մակաւաթիւ գործողներ միայն ունինք,
որոց խեղճ գիտութիւնը անհամար է որ աշ-
քի չլորնէ, նոյն իսկ Արեւմտեան օգոստ-
մէջ, ուր օրքան էր առաջին կարգի գի-

տիւնը հանգչեցաւ, և իր գոհութիւնը
յայտնեց երկաթուղին անօրէնին, խոս-
տանալով որ անոր աւարտանքը համար
պէտք եղած ձեռնարկութիւնն ընէ և ու-
րիշ այս տեսակ շինութիւնները քաղաք-
ը իւր տէրութեանը մէջ :

Տնօրէնները բազմանք յայտնեցին կո-
թող մը անկերու Եւրոպայի մէջ ի յիշա-
տակ Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս.
գոստոսի տարին Ինքնակալը յօժարակամ հա-
ճութիւն տուաւ, և անմիջապէս Բարձր.
Գաւառ փառան անոր հիման քարը դրաւ :
Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս.
մանաւոր տեղեւոյն աղքատաց, և յոյն կը-
ղերին առտու պարգեւ շնորհեց :

Իրիկունը եւս դարձաւ, և նոյն հան-
գիստ և համակրական ցոյցերով Իզմիրի
փողոցներէն անցնելով՝ շոգենաւոր գնաց :

Չորեքշաբթի օրը շոգենաւոր դուրս
չէրաւ, և օտար տէրութեանց հիւպա-
տաններն բնդուեցաւ :

Հինգշաբթի օրը մեծ գորանցող գը-
նաց, և հոն բնդարձակ և շքեղապար-
կանի մը ներքեւ Իզմիրի քաղաքական և
կրօնական իշխանութիւնները և զանազան
ազգաց գիտաւորներն ընդունեց :

Հոն Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս.
փառային բերնով բանախօսութիւն մը ը-
րաւ վեհ և աշխուսական խնամանքով լի,
որուն մէջ իւր տէրութեան բարգաւաճա-
նայն և ամեն կարգի հպարտական անկողն
բարձրութեանն ու յառաջդիմութեանը
համար ունեցած անդուլ խնամքն ու հո-
գածութիւնը յայտնեց :

Այս օրին Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս.
պատ գնաց և Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս.
յաւ, որ փառաւոր կերպով զարդարուած
էր : Հոն թեթեւ ճաշ մ'ալ ըրաւ, և
հինգ ժամու չափ կենալէ ետեւ իրիկուն
շոգենաւոր դարձաւ :

Նոյն իրիկունը ծովակալին նաւուն
մէջ կոչուեց մը ելաւ օտար տէրութեանց
հիւպատոսներուն և ծովային հրամանա-
տարներուն :

Ուրբաթ օրը Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս.
ցամաք ելնելով հանդիպել Ռամի-Հիսար
միջինը գնաց աղօթելու, և միջինը ել-
նելէն ետեւ կատրով Պուճայի դաշուր գը-
նաց ձիարշաւի միջոցին տեսնելու, զոր
Եւրոպայի պատրաստներ էին Պաղկե-
հիւպատոս Պէնթիփոլիս կոնին նախա-
դահութեանը : Օգոստոսի տարին Ինքնակալը
գոհ ըլլալով այս հանգիստէն, գեղեցիկ ձի
մը ընկալեց Պէնթիփոլիս կոնին : Գնացող
Պուճայի գեղը գնաց և Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս.
մանուկ ինը յաղորդ թուով :

շերտի վարժարան մ'ըլլար տեսնելու ուս-
մանց, Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս.
բանաստեղծական աշուղտ կը ներշնչեն,
կամ Հայաստանի մէկ կեդրոնը ուր հայ-
րենեաց հեշտալի գեղեցիկները խորին ըզ-
գացմունք կը զարթոյցանեն, և ամենայն
գիւրաւթիւններ չեն պահապիր անշուշտ
եթէ կամեցողութիւն, ջանք և յարստե-
ւութիւն ըլլայ այնպիսի հաստատութիւն
ներ հիմնելու : Բայց ուսումնասիրող զար-
հուրելու տեղեւոյն չկայ. քանզի մասնաւոր
գործունեութեանը կրնան իրենց ուսում-
նական ընթացքը լրացունել փոքր ի շա-
տէ, մասնաւոր երբ միջոց ունին, քանզի
Եւրոպայի մէջ ևս ինքու մեծ մատենա-
ղիւրք ի սկիզբն անկաւ և աննշան իրենց
ջանքին և տաքանքով յառաջացել են :

Հետեւեալ փողոցի պատմութիւնը
ասոր մէկ քաղաքական օրինակը թող
ըլլայ :

Տարաբաղաւոր միտքը կը գնէ որ ա-
մենէն տարանջատը հեղինակի մը գրուած-
քը գնելով տպել տայ իր շահուն համար
և — Տարա հարար Ֆրանք կուտամ, կը-
տէ, ձեռագրին : Բայց հարցէին վայրնա-
յիլով որ իրեն մատենաղիւրք քաղաքը կը
բնակի, (յիշեալ է որ Պաղկեմ մեծ մատե-
նաղիւրք բառ մեծի մասին գիւրդու ան-
գորը կենալը կը սիրեն, մասնաւոր երբ
գրուածք մը կը շարադրեն) :

տունը լծաւ :

Իրիկունը ժամը մէկին քաղաքը մը
տաւ, որ սքանչելի կերպով լուսաւոր-
ուած էր, և ժողովրդաց յնձուրեան ա-
ղաղակներուն ու բարեմանքութիւննե-
րուն մէջէն անցնելով շոգենաւոր գնաց :

Շաբաթ առտու ժամը երկուքին
մեկնեցաւ Իզմիրէն : Կաւահանգիստին
մէջ գտնուող օմանեան և օտարազգի
պատերազմական նաւերուն ամենն ալ ու-
ղեկից եղան մինչև բերդերը :

Սեկեմէն առաջ օգոստոսի տարին Ինք-
նակալն առատաձեռն պարգեւարաւորու-
թիւններ ըրաւ :

Իզմիրի կուտակալին առաջին կարգի
Օմանիէ պատուանշան շնորհեց :

Թեմիսթօքի Պալատաձեմէն և անոր
կողմը Ս. Ե. զօրանցին պատուանշան շնորհեց :
Եւր շնորհի սկսած Լալիսացուց եկե-
ղեցւոյն ալ յիշուեց հապար զուրուշ շո-
նորհեց :

Եւրոպ. Եւրոպ. լրագիրը կը ծա-
նուցանէ թէ օգոստոսի տարին Ինքնակալն
Իզմիրաւ եղած ժամանակը Իզմիրաւ
փոխարքայ Բարձր. Լալիսի փառան 100
000 լիւրա նուիրել է Եւրոպ. կայսերական
վեհապալաութեան :

Այլեւ զաւ

20 000 լիւրա նուիրել է կայսերազուն
իշխաններուն :

7 500 լիւրա Պատերազմական գործոց
պաշտօնեայ Բարձր. Գաւառ փառային :

5 000 լիւրա Բարձր. Մահմաւ փա-
ռային :

2 500 լիւրա Ծովային գործոց պաշ-
տօնեային :

1 500 լիւրա դեսպանաց ներկայացու-
ցիլ Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս.

500 լիւրա Օգոստոսի տարին Ինքնակալին
առաջին սենեկագետ Լալիէր պէյին :

500 լիւրա Պարսեր բանակի օդանաւ
Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս.

15 000 լիւրա Կայսերական ծովային
գորաց :

Օգոստոսի տարին Ինքնակալին Իզմիրաւ
սի մէջ տուած ընծայներն ու պարգևները
ասոր կրկնապատկին են :

Հայեպէն գրուած նամակներ կը
ծանուցանեն թէ այն կողմերը մարտին և
րեան երբ և Եւրոպ. Բիւրո, Ուրֆայ
բոլոր երկրագործներուն մեծ վտանգ կըս-
պանան : արդէն ծանօթ չափ մեծցած են,
և տեղական կառավարութեան կողմէն
մեծ պատրաստութիւններ կը լինան հաւա-
քելու :

Տրապիզոն բանող Ռուս և Իտալա-

Եւրոպ. Եւրոպ. լրագիրը կը ծա-
նուցանէ թէ օգոստոսի տարին Ինքնակալն
Իզմիրաւ եղած ժամանակը Իզմիրաւ
փոխարքայ Բարձր. Լալիսի փառան 100
000 լիւրա նուիրել է Եւրոպ. կայսերական
վեհապալաութեան :

Այլեւ զաւ

20 000 լիւրա նուիրել է կայսերազուն
իշխաններուն :

7 500 լիւրա Պատերազմական գործոց
պաշտօնեայ Բարձր. Գաւառ փառային :

5 000 լիւրա Բարձր. Մահմաւ փա-
ռային :

2 500 լիւրա Ծովային գործոց պաշ-
տօնեային :

1 500 լիւրա դեսպանաց ներկայացու-
ցիլ Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս.

500 լիւրա Օգոստոսի տարին Ինքնակալին
առաջին սենեկագետ Լալիէր պէյին :

500 լիւրա Պարսեր բանակի օդանաւ
Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս. Ս.

15 000 լիւրա Կայսերական ծովային
գորաց :

Օգոստոսի տարին Ինքնակալին Իզմիրաւ
սի մէջ տուած ընծայներն ու պարգևները
ասոր կրկնապատկին են :

Հայեպէն գրուած նամակներ կը
ծանուցանեն թէ այն կողմերը մարտին և
րեան երբ և Եւրոպ. Բիւրո, Ուրֆայ
բոլոր երկրագործներուն մեծ վտանգ կըս-
պանան : արդէն ծանօթ չափ մեծցած են,
և տեղական կառավարութեան կողմէն
մեծ պատրաստութիւններ կը լինան հաւա-
քելու :

Տրապիզոն բանող Ռուս և Իտալա-

